

Zaaknummer : 00564727
Ons Kenmerk : ODH-2020-00126213
Datum : 28 september 2020

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 12 november 2019 hebben wij een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontvangen. De aanvraag is ingediend namens de gemeente Pijnacker-Nootdorp en heeft betrekking op de herinrichting van projectgebied 'Plas van Buijsen' in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. In de toekomstige situatie worden op de terreinen ten oosten en zuiden van de plas woningen gebouwd en wordt de rest van het gebied heringericht met onder andere wegen en verlichting. Hiertoe wordt vegetatie verwijderd en worden bomen gekapt. Als gevolg van de werkzaamheden is sprake van het aantasten van essentiële gebiedsfuncties van vleermuizen.

Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 januari 2020 tot 31 december 2026.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing voor overtreding van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming te weigeren voor zover deze betrekking heeft op het deel van het project dat ziet op de realisatie en gebruiksfase van een nieuw te bouwen appartementencomplex met parkeerplaatsen ten noordoosten van de Plas van Buijsen en de aanvraag voor het overige te verlenen aan de gemeente Pijnacker-Nootdorp;
- II. de voorschriften 1 tot en met 9 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag van 12 november 2019 en de aanvullingen van 17 juli 2020 en 20 juli 2020 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1 De ontheffinghouder dient:

- de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
- het ecologisch werkprotocol (zie vs. 2) op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
- eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van te voren schriftelijk te melden;
- de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van te voren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'.

2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het Activiteitenplan en de aanvullingen op de aanvraag van 17 juli 2020 en 20 juli 2020. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld, waarin in ieder geval het volgende dient te worden opgenomen:

- a) de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
- b) aanduiding van de locatie van het plangebied;
- c) de uit te voeren werkzaamheden;
- d) de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
- e) de mitigerende en compenserende maatregelen;
- f) de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
- g) het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.

3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol (vs. 2) en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van vleermuizen.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het Activiteitenplan en de aanvullingen van 17 juli 2020 en 20 juli 2020, welke tevens zijn samengevat onder het kopje 'Voorgestelde maatregelen' in dit besluit. Het betreft onder meer de ecologische inrichting van de parkzone rond de plas en de gestelde randvoorwaarden teneinde verstoring van vleermuizen te voorkomen zoals opgenomen in het verlichtingsplan en bijbehorende bijlagen.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 genoemde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen mogen worden uitgevoerd, dienen deze zo spoedig mogelijk ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd (vs. 1). De alternatieve maatregelen mogen pas aanvangen na akkoord van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Specifieke voorschriften

Werkuitvoering

- 8 Het is niet toegestaan om tijdens de actieve periode van vleermuizen (april-oktober) tussen zonsondergang en zonsopkomst verlichting toe te passen. Een uitzondering hierop geldt, wanneer aantoonbaar sprake is van veiligheidsaspecten. In dit geval mag beperkt verlichting van het bouwterrein worden toegepast. Dit dient expliciet te worden gemeld (vs. 1) en de verlichting mag daarbij niet worden gericht op groenelementen, de plas en de oversteekpunten van vleermuizen A, B en C zoals weergegeven in afbeelding 6 van het Activiteitenplan.

Monitoring

- 9 De effectiviteit van de alternatieve essentiële vliegroute ten noordoosten van de plas en de foerageeractiviteit op en rond de plas dient te worden gemonitord door een deskundige op het gebied van vleermuizen. De monitoring dient jaarlijks te worden uitgevoerd, vanaf 2021 tot drie jaar na de aanleg van de woonwijk, conform de richtlijnen voor het onderzoek naar vliegroutes uit het Vleermuisprotocol 2017. Dit betekent dat jaarlijks twee veldbezoeken, in de periode 15 april tot en met 15 augustus, gebracht dienen te worden (van twee uur) waarvan één in de kraamperiode met in acht name van de overige randvoorwaarden voor vleermuisonderzoek uit voornoemd protocol. Op de monitoring zijn verder de volgende randvoorwaarden van toepassing:
 - a. de resultaten van de monitoring dienen jaarlijks voor 1 februari van het opvolgend jaar te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1);
 - b. voornoemde resultaten dienen te worden opgeleverd in een korte memo of rapportage waarin in ieder geval dient te zijn opgenomen: een heldere conclusie over de effectiviteit van de maatregelen en een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen mocht het verwachte resultaat uitblijven en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan de uitvoering van de betreffende maatregelen.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Voorliggende ontheffing ziet alleen op de aangevraagde beschermde soorten en functies. Blijkt onverhoopt sprake te zijn van andere beschermde soorten en/of functies welke door de activiteiten kunnen worden geschaad, dan dient dit terstond te worden gemeld.

- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 12 november 2019 hebben wij een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) ontvangen. De aanvraag is ingediend namens de gemeente Pijnacker-Nootdorp en heeft betrekking op de herinrichting van projectgebied 'Plas van Buijsen' in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. In de toekomstige situatie worden op de terreinen ten oosten en zuiden van de plas woningen gebouwd en wordt de rest van het gebied heringericht met onder andere wegen en verlichting. Hiertoe wordt vegetatie verwijderd en worden bomen gekapt. Als gevolg van de werkzaamheden is sprake van het aantasten van essentiële gebiedsfuncties van vleermuizen.

Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 januari 2020 tot 31 december 2026.

De volgende documenten maken onderdeel uit van de aanvraag:

- Deugd, ing. T. 2019. Activiteitenplan vleermuizen Plas van Buijsen Keyzershof te Pijnacker [definitief v1]. Van der Helm Milieubeheer B.V., projectcode 20180987, Berkel en Rodenrijs, 7 november 2019;
- Kortlever-Boer, M. Msc. 2017. Ecologisch werkprotocol baggeren Plas van Buijsen en aanbrengen voorbelasting te Pijnacker [definitief v.2]. projectcode 20170971, Berkel en Rodenrijs, 2 november 2017;
- Deugd, ing. T. 2018. Ecologisch werkprotocolwerkzaamheden Plas van Buijsen Keyzershof Pijnacker [definitief v2]. Van der Helm Milieubeheer B.V., projectcode 20180987, Berkel en Rodenrijs, 2 oktober 2018;
- Deugd, ing. T. 2019. Ecologisch werkprotocolwerkzaamheden Plas van Buijsen Keyzershof Pijnacker [definitief v3]. Van der Helm Milieubeheer B.V., projectcode 20180987, Berkel en Rodenrijs, 7 oktober 2019;
- Groen, M. 2018. Tekening: Keijzershof Inrichtingsplan park van Buijsen. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, tekeningnummer KEH-36-4083, 24 oktober 2018;
- Anonymus 2019. Conceptplanning werkzaamheden;
- Lans, F.V. van der. 2017. Memo: Inspectie jaarrond beschermde nesten. Van der Helm Milieubeheer B.V., Berkel en Rodenrijs, 15 december 2017;
- Loeve, ing. A.W.M. 2018. Soortgericht onderzoek naar vleermuizen Plas van Buijsen te Pijnacker [definitief]. Van der Helm Milieubeheer B.V., projectcode 20170971, Berkel en Rodenrijs, 30 november 2018;
- Loeve, ing. A.W.M. 2018. Briefrapport kappen groen Plas van Buijsen te Pijnacker, Van der Helm Milieubeheer B.V., kenmerk 20180987, Berkel en Rodenrijs, 7 december 2018;

- Loeve, ing. A.W.M.2019. Briefrapport beoordeling effect werkzaamheden op essentieel foerageergebied vleermuizen Plas van Buijsen te Pijnacker, Van der Helm Milieubeheer B.V., kenmerk 20191276, Berkel en Rodenrijs, 7 november 2019;
- Groen, M. 2018. Tekening: Keijzershof Park van Buijsen – alternatieve bomenrij [concept]. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, tekeningnummer KEH-84-4447, 13 september 2019;
- Oort, S. van. 2019. Tekeningen (2 stuks): Lichtplan van Buijsenpark gemeente Pijnacker [concept, v3.]. Nobralux, tekeningnummer: PNO-19-01-TEK-001-01, 3 september 2019;
- Oort, S. van. 2019. Advies: Verlichtingsberekening openbare verlichting Park van Buijsen, Keijzershof Zuid Gemeente Pijnacker (v. 4.0), Nobralux, projectnr. PNO-19-01, Amsterdam, 28 oktober 2019;
- Gubbens, R., Dumay, M. Sonneveldt, N, Meijer, A, Maas, F, Konings, J. en K. Krijger. 2016. Herrijking visie Pijnacker-Zuid [definitief concept ter vaststelling]. Gemeente Pijnacker-Nootdorp en INBO, Pijnacker-Noordorp, oktober 2016;
- Van der Helm Milieubeheer B.V. 2020. Briefrapport monitoring vleermuizen, kenmerk: PYBU20200816, Berkel en Rodenrijs, 17 juli 2020;
- Schieveen, K. van. 2017. Natuur op de kaart Ruimte voor planten en dieren in de stedelijke omgeving / Actualisatie Ecologische kaart gemeente Pijnacker-Nootdorp, gemeente Pijnacker-Nootdorp, juni 2017;
- Kwaadsteniet, P. de & M. Moonstra. 2017. Kansen ecologische inpassing Plas van Buijsen [concept], Tauw, 23 juni 2017;
- Groen, M. 2019. Tekening: Keijzershof Park van Buijsen – eilanden overzicht kavelpaspoorten [definitief]. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, tekeningnummer KEH-33-4260, 13 mei 2019;
- Groen, M. 2018. Tekening: Keijzershof Inrichtingsplan Park van Buijsen. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, tekeningnummer KEH-36-4083, 24 oktober 2018;
- Anonymus.2018. Tekening: Profielen en details / profielen H t/m, Tekeningnr. 1721_BL_180315-DO, Buro Lubbers landschapsarchitectuur & stedenbouw, 's-Hertogenbosch, 15 maart;
- Oort, S. van. 2020. Advies: Verlichtingsberekening openbare verlichting Park van Buijsen, Keijzershof Zuid Gemeente Pijnacker (v. 5.0), Nobralux, projectnr. PNO-19-01, Amsterdam, 28 april 2020;
- Oort, S. van. 2020. Tekeningen (2 stuks): Lichtplan van Buijsenpark gemeente Pijnacker [concept, v. 6.0]. Nobralux, tekeningnummer: PNO-19-01-TEK-001-01, 6 mei 2020;
- Kortlever-Boer, M. Msc. 2020. Memo: aanvulling op de ontheffingaanvraag, Van der Helm Milieubeheer B.V., kenmerk: 20180987, Berkel en Rodenrijs, 17 juli 2020;
- Smit, J. 2020. Achtergronden soortenkeuze bomen en heesters Park van Buijsen [concept]. Plantkundig B.V., Pijnacker 20 juli 2020.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de bij de aanvraag aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 19 juni 2020 verzocht om de ontbrekende gegevens aan te vullen. Op 17 juli 2020 en 20 juli 2020 zijn aanvullingen ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 19 november 2019 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij het bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis betreffen van nature in Nederland in het wild levende diersoorten genoemd in Bijlage IV, onderdeel a, van de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn tevens opgenomen in Bijlage II van het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- vleermuizen opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Ten oosten en ten zuiden van de 'Plas van Buijsen', een bestaande waterplas met onbebouwde groene oeverzones in de gemeente Pijnacker-Nootdorp, is woningbouw voorzien in de nieuwe woonwijk Park van Buijsen. De rest van het gebied wordt heringericht met onder andere wegen en verlichting. Ook wordt een parkzone aangelegd. Ter voorbereiding op de herinrichting zijn in de periode 2017-2020 al werkzaamheden uitgevoerd. Zo is onder andere het gebied al grotendeels van vegetatie ontdaan, zijn watergangen gedempt en gegraven, is drainage aangebracht, is de plas gebaggerd, is een bestaande bouwweg verwijderd, is over grote delen het gebied opgehoogd met zand en grond (voorbelasting) en zijn tijdelijke duikers verwijderd. Bij de herinrichting blijft een kleine houtopstand op de westoever van de plas behouden. Op de noordoever bevindt zich nog een bomengroep die - met uitzondering van twee bomen die behouden blijven - moet worden verwijderd. Deze kap is voorzien vanaf november 2020. Deze voorgenomen kap is aanleiding geweest om ontheffing aan te vragen.

In de voorgenomen plannen is tevens voorzien in de aanleg van een appartementencomplex met parkeerplaatsen in de parkzone ten noordoosten van de plas (zoekgebied lichtplan). De situering van dit gebouw is direct gelegen naast een huidige essentiële vliegroute van vleermuizen en tevens naast een alternatieve nieuwe vliegroute (zie volgende paragraaf).

Uit de aanvraag blijkt dat de exacte locatie van het complex nog niet bekend is, evenals de daadwerkelijke invulling van het complex zelf. Dit betekent dat het definitieve ontwerp van het gebouw nog niet beschikbaar is. De mogelijke negatieve effecten op de functionaliteit van voornoemde vliegroute kunnen hierdoor nog niet bepaald worden en daarmee tevens ook niet welke maatregelen noodzakelijk zijn. Dat maakt dat wij de aanvraag ten aanzien van het appartementencomplex weigeren. Te zijner tijd zal separaat getoetst moeten worden of de aanleg dan wel het gebruik van het voziene appartementencomplex negatieve gevolgen geeft op de essentiële vliegroute en/of andere functionaliteiten van vleermuizen rond de plas.

Overtreding verbodsbepalingen

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb is in 2017 een (actualiserende) risico-inspectie uitgevoerd in het plangebied nadat reeds in 2014 verkennend onderzoek heeft plaatsgevonden (quickscan). Vervolgens is een soortgericht nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017. De bezoeken zijn met behulp van een batdetector (Pettersson D240X) en zaklampen uitgevoerd, zodat zowel zicht- en geluidswaarnemingen gedaan konden worden. Daarnaast is gebruikgemaakt van de opnamefunctie op de batdetector (met behulp van Edirool opnameapparatuur) om

waarnemingen terug te luisteren en te analyseren met behulp van het programma BatSound. Alle bezoeken zijn in verband met de veiligheid en grootte van het projectgebied uitgevoerd met een team van minimaal twee personen bij goede weersomstandigheden.

De volgende veldbezoeken zijn uitgevoerd:

- onderzoek naar paarverblijfplaatsen: twee veldbezoeken in augustus 2017 (1x ochtend en 1x avond) + twee veldbezoeken in september 2017 (1x ochtend en 1x avond);
- onderzoek naar zomerverblijfplaatsen: 1 avondbezoek in mei 2018, 1 nachtbezoek in juni 2018 (zonsondergang-zonsopgang) en een ochtendbezoek in juli 2018.

Alle genoemde data zijn daarnaast geschikt om essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden te kunnen vaststellen. Conform het Vleermuisprotocol 2017 heeft daarbij minimaal 1 bezoek plaatsgevonden tijdens de kraamperiode.

In aanvulling op het veldonderzoek met batdetector is er een apart onderzoek uitgevoerd op 20 maart 2018 waarbij holtes in de (destijds) aanwezige bomen in het projectgebied zijn geïnspecteerd met behulp van een ladder en boomcamera. Tenslotte zijn er nog twee inspecties uitgevoerd op 23 november 2018 en op 25 september 2019 voorafgaand aan het verwijderen van de bomen en overige houtopstanden.

Op grond van het uitgevoerde onderzoek is het volgende geconcludeerd:

- De plas zelf en het aangrenzende bos aan de westzijde van het gebied betreft een belangrijk foerageergebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Dit betreft een mogelijk essentieel foerageergebied. Overige houtopstanden/elementen dan voornoemd zijn niet essentieel.
- Er is één mogelijk essentiële vliegroute aangetoond van gewone dwergvleermuis en laatvlieger, waarbij de bomengroepen in het noordoosten van het gebied deel uitmaken van een essentieel oriëntatiepunt (entree).
- Er is één paarverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis aanwezig net buiten het projectgebied.

Door de kapwerkzaamheden wordt de hiervoor genoemde essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger in functionaliteit aangetast. De werkzaamheden rond de plas kunnen daarnaast leiden tot verstoring van vleermuizen en aantasting van de functionaliteit van essentieel foerageergebied. Hetzelfde geldt ten aanzien van verlichting vanuit de nieuwe woonwijk / straatverlichting. Hiermee worden de verbodsbepalingen, zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden en van de herinrichting op vleermuizen tot een minimum te beperken worden diverse uitgangspunten gehanteerd en maatregelen voorgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het Activiteitenplan en in de aanvullende informatie van 17 juli 2020 en 20 juli 2020.

De voorgestelde uitgangspunten en maatregelen zijn samengevat als volgt:

- werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een ecologisch werkprotocol;
- tijdens de actieve periode van vleermuizen (globaal van april tot en met oktober) wordt in de avond/nacht geen verlichting gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden. Op deze manier wordt voorkomen dat belangrijke vliegroutes van vleermuizen worden verstoord. Indien nachtelijke verlichting noodzakelijk is zal deze niet worden gericht op groenelementen, oversteekplaatsen en de Plas van Buijsen;

- de bomenrijke westoever van de plas blijft behouden, net als delen van de huidige natuurvriendelijke oever aan noord- en oostzijde van de plas. Voor de westoever geldt dat de oever is geïsoleerd met watergangen om betreding door mensen en huisdieren te minimaliseren;
- de bomen ten noordoosten van de plas zijn onderdeel van een mogelijk essentiële vliegroute en worden daarom slechts gedeeltelijk gekapt. Binnen deze groep blijven twee bomen behouden. De te behouden bomen betreffen een populier en een wilg, met beiden een stamdiameter van 45 centimeter;
- de kap van voornoemde bomengroep wordt pas uitgevoerd nadat een alternatieve vliegroute voor vleermuizen voldoende functioneel is. Voor dit doel is begin maart 2019 een alternatieve bomenrij aangeplant, voorafgaand aan de start van het actieve seizoen van vleermuizen in april 2019. Gekozen is voor snelgroeïende zwarte populieren van circa 6 meter hoog en een kruinbreedte van 2,5 meter. De alternatieve vliegroute heeft hetzelfde begin- en eindpunt als in de huidige situatie. Sprake is van een permanente 'omleiding';
- in aanvulling op voorgaand punt, geldt dat de betreffende bomen vanaf november 2020 worden gekapt waarmee sprake is van een gewenningstijd van 2 keer een actief seizoen (april-oktober 2019 en april-oktober 2020), waarmee de nieuwe beplanting de mogelijkheid heeft om hoger en omvangrijker te worden. Ook is november ruim na de kwetsbare kraamperiode aan het eind van het actieve seizoen;
- het behoud van de functionaliteit van het foerageergebied voor onder andere vleermuizen is meegenomen als eis in het planontwerp en vanuit het gemeentelijk beleid. Rondom de plas in de parkzone zijn en worden daarom zogenaamde 'ecozones' gerealiseerd voorafgaand aan de overige herinrichting van het gebied. Voor de inrichting van de parkzone gelden de volgende punten:
 - Voor de beplanting rondom de plas is gekozen voor inheemse soorten, aangevuld met soorten die insecten aantrekken en daarmee voedsel bieden voor vleermuizen.
 - Aanwezige pluimzeggehorsten zijn verplaatst en vormen een vooroever aan de zuidzijde van de plas. Hierdoor ontstaat een gradiënt in de oeverzone en een luwe plek met ondiep water waar het insectenleven zich kan ontwikkelen. Ook leidt dit vleermuizen weg van de nabije openbare verlichting.
 - Langs de oost- en zuidoever van de plas worden bomen aangeplant. De hogere vegetatie langs de oever en de helofytenzone (zie volgende punten) zorgt voor donkerte op de plas omdat ze het licht van straatverlichting tegenhouden.
 - De overige oevers worden allemaal natuurvriendelijk ingericht waarbij ruimte wordt geboden aan een helofytenzone.
 - In de plas wordt een eilandje gecreëerd met een ijsvogelwand. Dit zorgt voor extra structuur in het gebied waardoor de biodiversiteit toeneemt en de mogelijkheden voor insecten. Dat is gunstig voor de kwaliteit van het foerageergebied van vleermuizen.
 - De plas is gebaggerd en voorzien van viskuilen waardoor de waterkwaliteit is toegenomen. Ook is gezorgd voor een extra verbinding van de plas met het omliggende watersysteem en wordt er een water scheidende damwand (pandscheiding) aangelegd nabij het gemaal. Hierdoor wordt het relatief vuilere tuinbouwafvalwater niet meer via de plas naar het gemaal afgevoerd en zal de waterkwaliteit toenemen. Dit draagt bij aan de kwaliteit van het water en de kansen voor het insectenleven en daarmee aan de kwaliteit van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen.
 - Het duurzaam beheer van het gebied wordt vastgelegd in een nog op te stellen beheerplan.
 - Om belemmering - van het gebruik van de plas door vleermuizen - door bewoners te voorkomen is een vaarverbod opgenomen. Dit verbod is opgenomen in de legger van het Hoogheemraadschap Delfland. Tevens dragen de helofytenfilters bij aan het beperken van het benaderen van de plas door omwonenden;
- binnen het verlichtingsplan is zoveel mogelijk rekening gehouden met de ecozones en de aanwezigheid van vleermuizen:
 - De wandelpaden en de eco- en parkzone direct langs de plas worden niet van verlichting voorzien.
 - In het gehele Park van Buijsen en ter plaatse van de alternatieve vliegroute wordt een 2a dimregime toegepast. Hierbij wordt tussen 0:00 en 6:00 de verlichting 50% gedimd. Het

dimregime is gerelateerd aan de verkeers- en gebruiksprognoses in relatie tot de verkeersveiligheid en kan niet verder worden uitgebreid.

- Ter plaatse van de nieuwe alternatieve vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger wordt vleermuisvriendelijke amberkleurige Ledverlichting toegepast in aanvulling op het dimregime (zie voorgaand). Deze maatregel wordt genoemd in het Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, v1, juli 2017). Gekozen is voor het armatuurtype 'Lightronics Brisa Bat'.
 - Ter plaatse van de alternatieve vliegroute wordt een combinatie van 4 en 6 meter hoge masten geplaatst. De 4 meter hoge masten zijn lager dan de geplante bomen, waardoor vleermuizen hier over de masten in het donker kunnen vliegen. De armaturen zijn daarbij zodanig gekozen dat lichtuitstraling naar achteren en boven wordt voorkomen. Hiermee wordt lichtverstrooiing naar de nieuwe vliegroute voorkomen.
 - De lichtmasten aan de rand van de parkzone zijn zoveel mogelijk aan de plaszijde van de wegen geplaatst zodat ze niet op de plas gericht staan en zo min mogelijk de plas verlichten. Daarbij geldt, dat daar waar mogelijk (veiligheidsaspecten) is gekozen voor 4 meter hoge lichtmasten. Te plaatsen bomen zullen in de toekomst boven deze masten uitgroeien en daarmee een donkere geleiding voor vleermuizen bieden naar de Plas van Buijsen.
- het gebruik van de alternatieve vliegroute en de foerageergelegenheid van de plas wordt gemonitord. Voorgesteld wordt om jaarlijks (tot 3 jaar na de aanleg van de woonwijk) in het kraamseizoen één avondbezoek uit te voeren om vast te stellen of de vliegroute en het foerageergebied op dezelfde wijze worden gebruikt als voor de aanleg van de woonwijk. Mochten de resultaten aanleiding geven tot twijfel over de effectiviteit van de genomen mitigerende maatregelen dan wordt contact opgenomen met het bevoegd gezag om af te stemmen of het noodzakelijk is om aanvullende mitigerende maatregelen te nemen.

Staat van instandhouding

Op 23 november 2018 en op 25 september 2019 is een veldinspectie uitgevoerd. De resultaten van deze inspectie zijn aanleiding geweest, om behoudens de resterende bomengroep waarvoor nu ontheffing is aangevraagd, de vegetatie in het gebied te verwijderen omdat is geconcludeerd dat deze vegetatie niet van wezenlijk (essentieel) belang was voor vleermuizen. Deze conclusie achten wij onvoldoende duidelijk en kan niet getrokken worden op basis van het bij de aanvraag aangeleverde onderzoek. Niet met zekerheid kan immers worden uitgesloten, dat de gehele plas met bijbehorende oevers - welke bestond uit (natte) ruigte en (wilgen)opslag - onderdeel uitmaakt van essentieel foerageergebied. Indien de afstand tussen de essentiële vliegroute en het foerageergebied maar klein genoeg is, ligt het in de rede dat het hele foerageergebied als essentieel kan worden aangemerkt. Het plangebied ligt bovendien zeer strategisch als jachtgebied voor een groot deel van de zuidwestelijke vleermuispopulatie in Pijnacker. De omvang van het essentiële foerageergebied kan daarmee zijn onderschat. Nu de vegetatie in het gehele gebied in 2018 goeddeels al is verwijderd en watergangen zijn gedempt, is er geen duidelijkheid meer te verkrijgen of en zo ja, in welke mate, dit daadwerkelijk aan de orde was.

In het ruimtelijk ontwerp wordt echter voorzien in een afdoende ecologische inrichting van de plas en bijbehorende oevers (zie voorgaande paragraaf) waarbij de functionaliteit van de gehele plas als zijnde (essentieel) foerageergebied kan worden gegarandeerd, mits dit conform het gestelde in de bij de aanvraag verstrekte documenten wordt ingevuld. Hetzelfde geldt ten aanzien van verlichting en het behoud van voldoende donkerte voor zover dit betrekking heeft op de toepassing van verlichtingsbronnen in de gebruiksfase. Daarom hebben wij dit middels voorschrift 5 verzekerd. Tevens geldt dat de aangrenzende woonwijk wordt voorzien van ecologische structuren om de plas en de parkzone te verbinden met omliggende gebieden. Dit is onderdeel van gemeentelijk beleid². Ter hoogte van de zuidoosthoek van de plas richting het oosten wordt een brede watergang aangelegd die geflankeerd wordt door bomen.

² Nota Natuur op de Kaart /Ruimte voor planten en dieren in de stedelijke omgeving – Actualisatie ecologische kaart gemeente Pijnacker-Nootdorp. Geprogrammeerde maatregel Uitvoeringsprogramma 2018 – 2021 inzake Aanleggen van verbindingzones om de plas te verbinden met de Koningshof, Keizershof en de oevers van de waterberging langs de Tuindersweg natuurvriendelijk aanleggen.

Ook bij de wadi's en langs de straten worden bomen aangeplant. Deze lijnvormige structuren (bomenrijen) kunnen vleermuizen gebruiken om zich te verplaatsen door het gebied.

Ten aanzien van de aanlegwerkzaamheden wordt in het Activiteitenplan gesteld dat tijdens de actieve periode van vleermuizen (globaal van april tot en met oktober) in de avond/nacht geen verlichting wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en dat indien nachtelijke verlichting toch noodzakelijk is deze niet zal worden gericht op groenelementen, oversteekplaatsen en de plas. Omdat vleermuizen vanaf de schemering actief zijn en er in praktische zin een verschillende definitie kan worden gegeven aan de begrippen 'avond' en 'nacht' hebben wij deze randvoorwaarde nader genuanceerd in voorschrift 8.

In voorschrift 2 is daarnaast opgenomen dat de werkzaamheden moeten worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol dat tezamen met het logboek van de ecologische begeleiding op de locatie aanwezig dient te zijn. In het logboek moeten de momenten van ecologische begeleiding en monitoring worden vermeld, alsmede de vrijgave van de kapwerkzaamheden. (vs. 3). Daarmee wordt geborgd dat alle betrokkenen goed geïnformeerd zijn en de werkzaamheden zo min mogelijk afbreuk doen aan de bestaande gebiedsfuncties voor vleermuizen.

Ten aanzien van de alternatieve essentiële vliegroute geldt dat op 25 juni 2020 monitoring heeft plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat de essentiële vliegroute vanuit Koningshof via het oriëntatiepunt naar de Plas van Buijsen nog steeds wordt gebruikt. Een deel van de dieren gebruikte daarbij de reeds aangelegde alternatieve vliegroute. De maatregel lijkt daarmee effectief te zijn. De in de aanvraag voorgestelde monitoring van de alternatieve vliegroute en de foerageergelegenheid van de plas hebben wij middels voorschrift 9 in dit besluit verzekerd en uitgebreid met – in additie op het voorgestelde veldbezoek tijdens de kraamperiode- een extra veldbezoek daarbuiten. De onderzoeksinspanningen zijn daarmee in overeenstemming met het Vleermuisprotocol 2017 en zijn daarmee meer representatief en tevens beter te vergelijken met de reeds uitgevoerde onderzoeken. Middels de monitoring kan de functionaliteit van de plas voor vleermuizen worden gegarandeerd en indien de monitoringsresultaten daartoe aanleiding geven, worden geoptimaliseerd. Daarom hebben wij ook nadere eisen gesteld aan het delen van de monitoringsresultaten met het bevoegd gezag.

De ontheffing is aangevraagd voor een termijn tot 31 december 2026. Gelet op de hiervoor genoemde monitoring die noodzakelijk is om de effectiviteit van de opgelegde maatregelen te bepalen, en gezien de mogelijke uitloop van het project, achten wij een langere geldigheidstermijn in dit geval aangewezen. De ontheffing verlenen wij om die redenen tot 31 december 2027.

Gezien het voorgaande concluderen wij dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden en het veranderd gebruik van de locatie niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoorten waarop dit besluit ziet.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd in het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'. De onderbouwing hiervoor is als volgt:

Het Park van Buijsen ligt in de nieuwbouwwijk Pijnacker-Zuid, die ten tijde van het Vinex/Vinac-beleid is aangewezen als uitbreidingslocatie. Het oostelijke deel van dit project (de woonwijk Tolhek) is inmiddels gereed en ook in het westelijk deel (de woonwijk Keijzershof) zijn reeds vele woningen gerealiseerd. Het projectgebied maakt onderdeel uit van dit grote woningbouwproject en betreft de laatste fase.

De vraag naar woningen in dit deel van het land is groot. De actualisatie van de verstedelijkingsagenda van het netwerk Zuidelijke Randstad geeft aan dat in de periode 2016 tot 2030 circa 230.000 woningen gerealiseerd moeten worden om aan de woningbehoefte te voldoen. Een belangrijk deel van deze vraag landt in de metropoolregio Rotterdam-Den Haag, waar Pijnacker-Nootdorp deel van uitmaakt. De gemeenten in de regio Haaglanden werken samen op het gebied van wonen in de bestuurlijke tafel Wonen. Deze gemeenten hebben gezamenlijk een woonvisie gemaakt voor de woningmarktregio Haaglanden voor de periode 2017-2021 en een daarbij behorend woningbouwprogramma. Dit programma is door de provincie getoetst en als realistisch bevonden. Zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin, waarbij wordt aangesloten bij de hierboven genoemde verstedelijkingsagenda. Het deelgebied Park van Buijsen maakt onderdeel uit van de hiervoor genoemde visie en het bijbehorend woningbouwprogramma. Het project draagt hiermee bij aan het voorzien in een dringende woningbehoefte.

Gelet op het bovenstaande, zijn wij van oordeel dat het belang van "de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten" voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten, die als gevolg van de uitvoering van dit project voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden. Vanuit de woonvisie heeft op regionaal niveau afstemming plaatsgevonden op het gebied van het type woningen en de doelgroepen die daarmee bedoeld worden. Het Park van Buijsen ligt dicht bij de halte Pijnacker-Zuid van metrolijn E en langs buslijn 174 en grenst daarmee aan een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding (HOV). Overeenkomstig het beleid wordt het bouwen nabij HOV gestimuleerd. Hiermee wordt het aantrekkelijk om over te stappen op duurzame vormen van mobiliteit in plaats van de auto. Het programma is gemengd. Er is ruimte voor eengezinswoningen, maar ook (mede vanwege de nabijheid van HOV) voor appartementen. Daarmee wordt voorzien in nieuwe woningen voor verschillende doelgroepen.

Een alternatieve locatieafweging heeft verder plaatsgevonden in het ruimtelijke planvormingsproces. Het bestemmingsplan Keijzershof (inclusief het gebied Tuindershof) is een uitwerking van het rijksbeleid zoals dat is verwoord in de Vinex (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra), de Vinac (Actualisering Vierde Nota Ruimtelijke Ordening), toekomstvisie en herijkte visie voor Pijnacker Zuid (zie ook belang). In dat kader is binnen het uitvoeringsconvenant van 29 juni 1995 voor het stadsgewest Haaglanden overeengekomen een woongebied te ontwikkelen ten zuiden van Pijnacker. Het uitvoeren van de werkzaamheden (het bouwen van deze woningen) is niet mogelijk op een andere locatie, omdat deze locatie hier specifiek voor is aangewezen. Het project betreft de laatste fase van het woningbouwproject Park van Buijsen.

Ten aanzien van de mogelijke alternatieven ten aanzien van werkuitsvoering en planontwerp geldt dat er diverse keuzen zijn gemaakt om effecten tot een minimum te beperken. Deze achten wij (met in begrip van de voorschriften in dit besluit) voldoende om negatieve effecten op de aanwezige vleermuissoorten voor zover redelijkerwijs mogelijk ten aanzien van de projectdoelstelling, te beperken (zie voorgaande paragrafen).

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen werkwijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de betreffende vleermuissoorten zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend, dit met uitzondering van het deel van het project dat ziet op de realisatie en de gebruiksfase van een appartementencomplex met parkeerplaatsen ten noordoosten van de Plas van Buijsen, omdat het effect van dit deel van het project op de staat van instandhouding van vleermuizen, vanwege het ontbreken van de daarvoor noodzakelijke gegevens, niet kan worden bepaald.